

Opetusministeriön yleisille kirjastoille osoitettu henkilöstökysely eläkkeelle siirtymisestä

Yhteenveto ja taulukot: Carita Lindholm

Tarkastelun kohteena oli **yleisten kirjastojen kirjastoammatillinen henkilökunta**. Kysely toteutettiin vuoden 2004 kesä-syyskuun aikana. 427 yleisen kirjaston kirjastotoimenjohtajalle (tai muulle kirjastosta vastaavalle) lähetettiin 2.6.2004 sähköpostilla kyselylomake, johon pyydettiin vastausta 28.6.2004 mennessä joko sähköpostitse, faxilla tai postitse. Uusi sähköpostipyyntö 23.6. Syyskuussa vastaamatta vielä yli 70 kirjastoa. Soittokierros (ja läänien sivistystoimentarkastajien apu muutaman viimeisen kirjaston tavoittamisessa) tuotti vastausprosentiksi täyden 100!

KOKO MAA:

Koko maan kirjastoammattilaisista, joita on 3527¹, jää eläkkeelle vuosien 2005-2013 aikana 1060 henkilöä eli 30%. Näistä yliopisto- tai korkeakoulutasoisia tehtäviä on 52,4%. Eläkkeelle jäädään suhteellisen tasaisesti kiihtyen 95 henkilöstä (v. 2005) 144 henkilöön (v. 2013). Läänien väliset erot suhteellisissa eläkkeelle jäävien määrissä vaihtelevat Etelä-Suomen läänin 33,5% :sta Itä-Suomen 24,1% :iin.

Kirjastotoimenjohtajista jää eläkkeelle yhteensä 156 eli 36,5% kaikista kirjastotoimenjohtajista, tasaisesti tarkasteluajankohtana 13-21 hlöä/v. Etelä-Suomen kirjastotoimenjohtajista jää eläkkeelle 39 henkilöä eli jopa 44,3%, Länsi-Suomen kirjastotoimenjohtajista 71 (34,8%), Itä-Suomen kirjastotoimenjohtajista 19 (30,2%), Oulun läänin kirjastotoimenjohtajista 20 (40,0%) ja Lapin läänin kirjastotoimenjohtajista 7 (31,8%).

Muutamissa maakunnissa kirjastotoimenjohtajien eläkkeellejäämisluvut olivat varsin korkeat: Uudellamaalla (Etelä-Suomen lääni) jopa 65,2% kaikista kirjastotoimenjohtajista jää eläkkeelle vuosien 2005-2013 aikana; Etelä-Suomen läänin muista maakunnista Kanta-Hämeessä ja Etelä-Karjalassa kirjastotoimenjohtajista jää puolet eläkkeelle. Yli 40% kaikista kirjastotoimenjohtajista jää eläkkeelle Etelä-Pohjanmaalla (Länsi-Suomen lääni), Keski-Pohjanmaalla (Länsi-Suomen lääni), Pirjanmaalla (Länsi-Suomen lääni), Pohjanmaalla (Länsi-Suomen lääni), Pohjois-Karjalassa (Itä-Suomen lääni) sekä Pohjois-Pohjanmaalla (Oulun lääni).²

Yliopistotutkintoa vaativista tehtävistä (Luvut eivät sisällä kirjastotoimenjohtajia) eläkkeelle jää yhteensä 343 henkilöä (24-54 hlöä/v). Etelä-Suomen yleisistä kirjastoista yliopistotutkinnon vaativista tehtävistä jää eläkkeelle 166, Länsi-Suomen kirjastoista 109, Itä-Suomen kirjastoista 33, Oulun läänin kirjastoista 22 ja Lapin läänin kirjastoissa 13.

Ammattikorkeakoulututkintoa vaativista tehtävistä eläkkeelle jää yhteensä 56 henkilöä (3-12 hlöä/v.) Etelä-Suomen yleisistä kirjastoista 24 henkilöä, Länsi-Suomen kirjastoista

¹ Tilastotietokanta 2003, 19.10.2004, <http://tilastot.kirjastot.fi> . Kaikki henkilötyövuosi viittaukset kyselyssä ovat Tilastotietokannasta.

² Prosenttiluku: eläkkeelle jäävät kirjastotoimenjohtajien osuus kaikista alueen kirjastotoimenjohtajista.

17, Itä-Suomen kirjastoista ei yhtään, Oulun läänin kirjastoista 14 ja Lapin läänin kirjastoista 1.

Opistotasaisen tutkintoa (2.aste) vaativista tehtävistä eläkkeelle jää yhteensä 505 henkilöä. Hajonta on 52-71 hlöä/v (paitsi v. 2006: 34 hlöä/v). Etelä-Suomen yleisistä kirjastoista 229 henkilöä, Länsi-Suomen kirjastoista 179, Itä-Suomen kirjastoista 44, Oulun läänin kirjastoista 34 ja Lapin läänin kirjastoista 19.

ASUKASLUKUKOHTAINEN TARKASTELU:

Kirjastotoimenjohtajista jää eläkkeelle 4 henkilöä alle 1.000 asukkaan kunnissa (yht. 15), 1.001-3.000 asukkaan kunnissa 25 (yht. 118), 3.001-5.000 asukkaan kunnissa 32 (yht. 86), 5.001-10.000 asukkaan kunnissa 47 (yht. 107), 10.001-15.000 asukkaan kunnissa 11 (yht. 34), 15.001- 40.000 asukkaan kunnissa 22 (yht. 49) sekä yli 40.000 asukkaan kunnissa 15 (yht. 18). **Suurimpien kaupunkien yleisten kirjastojen kirjastotoimenjohtajista jää eläkkeelle siten 83,3%!**

Yliopistotutkintoa vaativista tehtävistä ³ jää eläkkeelle yhteensä 343, joista suurin osa (206 hlöä) yli 40.000 asukkaan kunnissa. Alle 1.000 asukkaan kunnissa ei yhtään, 1.001-3.000 asukkaan kunnissa 2, 3.001-5.000 asukkaan kunnissa 3, 5.001-10.000 asukkaan kunnissa 24, 10.001-15.000 asukkaan kunnissa 9, 15.001-40.000 asukkaan kunnissa 99.

Ammattikorkeakoulututkintoa vaativista tehtävistä jää eläkkeelle yhteensä 56 hlöä, joista 1.001 - 3.000 asukkaan kunnissa, 5.001 - 10.000 asukkaan kunnissa 8, 10.001-15.000 asukkaan kunnissa 4, 15.001 - 40.000 asukkaan kunnissa 19 ja yli 40.000 asukkaan kunnissa 23.

Opistotasaisen tutkintoa (2.aste) vaativista tehtävistä jää eläkkeelle yhteensä 505. Eniten (214 hlöä) jää yli 40.000 asukkaan kunnissa ja toiseksi eniten (116 hlöä) 15.001-40.000 asukkaan kunnissa. Alle 1.000 asukkaan kunnissa ei yhtään, 1.001-3.000 asukkaan kunnissa 10, 3.001-5.000 asukkaan kunnissa 38, 5.001-10.000 asukkaan kunnissa 86 ja 10.001-15.000 asukkaan kunnissa 41.

RUOTSIN- JA KAKSIKIELISET KUNNAT:

Ruotsinkielisissä kunnissa ja sellaisissa kunnissa, joissa enemmistön kieli on ruotsi, jää eläkkeelle kirjastotoimenjohtajia yhteensä 9, yliopistotutkinnon vaativista tehtävistä 10 henkilöä, ammattikorkeakoulututkinnon vaativista tehtävistä 2 henkilöä ja opistotasaisen tutkinnon vaativista tehtävistä 16 henkilöä.

Kyselyssä kävi myös ilmi, että 138 yleisessä kirjastossa hoidetaan lisäksi jonkun muun hallinnonalan tehtäviä, yleisimmin kulttuuritoimen. Etelä-Suomen läänissä näitä tehtäviä on 27 kirjastossa, Länsi-Suomen läänissä 73 kirjastossa, Itä-Suomen läänissä 17 kirjastossa, Oulun läänissä 17 kirjastossa ja Lapin läänissä 4 kirjastossa.

Lisätietoja:

kulttuuriasianneuvos Kirsti Kekki (09) 1607 7240, etunimi.sukunimi@minedu.fi
projektit sihteeri Carita Lindholm (09) 1607 7206, etunimi.sukunimi@minedu.fi

³ Luvut eivät sisällä kirjastotoimenjohtajia.